

Č.j.: KHSV/ 16258/2014/JI/Ř/Říha

**Směrnice pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající
mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce
nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb v Kraji
Vysočina**

(Implementace MZP 2005 na regionální úrovni)

Úvod

Směrnice pro **Kraj Vysočina** je vypracována na základě vzorové **S m ě r n i c e** pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb MZ ČR.

Směrnice je realizačním opatřením Národního akčního plánu ČR pro případ vzniku události podléhající MZP (2005), který byl schválen usnesením vlády ze dne 25. října 2011 č. 785.

Ve směrnici jsou specifikovány subjekty podílející se na zajištění opatření k ochraně veřejného zdraví v rozsahu svých kompetencí stanovených příslušnými právními předpisy a dále jsou zde uvedeny postupy k zamezení šíření vysoce nakažlivých nemocí (VNN) ve zdravotnických zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb. Vzhledem ke geografické poloze kraje Vysočina neřeší Směrnice situaci při vzniku mimořádné události podléhající mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla z důvodu absence mezinárodního letiště ani situaci na hraničních přechodech, neboť Kraj Vysočina není hraničním krajem.

Postupy upravené touto Směrnicí se týkají mimořádné události, kdy lékař prvního kontaktu s pacientem stanoví podezření na VNN na základě klinických známek onemocnění a/nebo s ohledem na anamnestické údaje o pobytu nemocné osoby v endemické oblasti a/nebo v souvislosti s epidemiologicky významným kontaktem pacienta s jinou nakaženou osobou.

Čl. 1

Subjekty zajišťující v regionu opatření při výskytu VNN ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb

1. Poskytovatele zdravotních služeb (ZZ): pracoviště ambulantní péče praktického lékaře, zdravotnické zařízení poskytovatele lůžkové péče.
2. Krajská hygienická stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě – místně příslušný orgán ochrany veřejného zdraví (KHSV).
3. Síly a prostředky zdravotnické záchranné služby kraje (ZZS) včetně zdravotnického operačního střediska (ZOS ZZS).
4. Síly a prostředky Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina (HZS), jeho operační a informační středisko (OPIS HZS).
5. Síly a prostředky Policie ČR (PČR).

6. Krajský úřad (KrÚ), úřad obce s rozšířenou působností (ÚORP), obecní úřad (OÚ).

7. Poskytovatel lůžkové péče v oboru infekční lékařství v kraji/regionu.

Subjekty, které se podílí na opatření v rámci České republiky

8. Vyčleněné síly a prostředky Hasičského záchranného sboru ČR (HZS ČR), jeho operační a informační středisko (OPIS MV – GŘ HZS).

9. Ministerstvo zdravotnictví (MZ).

10. Státní zdravotní ústav Praha (SZÚ).

11. Nemocnice Na Bulovce, Klinika infekčních, parazitárních a tropických nemocí (NB KIN).

12. Vyčleněné síly a prostředky Armády ČR (AČR).

Kontaktní údaje na výše uvedené organizace jsou v příloze č. 10

ČI. II

Hlášení a předávání informací

Hlášení a předávání informací o mimořádné události při podezření na VNN v ZZ mezi subjekty zajišťujícími opatření k ochraně veřejného zdraví je prováděno v souladu s příslušnou legislativou a příslušnými vnitřními předpisy uvedených subjektů. Obsah hlášení o mimořádné události, které je podáváno mezi ZZ a KHSV uvádí příloha č.1. Rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví jsou na místě vydávána ústně, písemné vypracování je provedeno do 24 hodin od nahlášení události.

ČI. III

Fáze činnosti subjektů při podezření na výskyt VNN v zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb.

FÁZE 1

Časové vymezení: do 30 minut po stanovení podezření na VNN lékařem a jeho nahlášení.

Zdravotnické zařízení poskytovatele zdravotních služeb

1. Zajistí použití osobních ochranných prostředků (OOPP) u zdravotnických pracovníků a dalšího personálu v kontaktu s pacientem v souladu s požadavky uvedenými v příloze č.3.
2. Zajistí klinické vyšetření pacienta a zjistí údaje o pacientovi a jeho kontaktech v rozsahu přílohy 1.
3. Zjistí u OPIS HZS (kontakt v příloze č. 10) kontakt na pracovníka KHSV, který je aktuálně určen pro zajištění pohotovosti.

4. Zajistí, aby při odběrech vzorků biologického materiálu byly dodržovány zásady uvedené v příloze 4 a povinnosti stanovené příslušnými právními předpisy (*Postup při odběrech vzorků biologického materiálu u osob s podezřením na vysoce nakažlivou nemoc podle druhu poskytované zdravotní péče*). Odběr biologického materiálu provádí ZZ zcela výjimečně po dohodě s KHS.
5. Zajistí, aby v případě, kdy při odběrech vzorků biologického materiálu nebyl dodržen postup uvedený v příloze 4, byl dodržen zákaz manipulace se vzorky, a to až do doby rozhodnutí KHSV o dalším postupu.
6. V případě, že zdravotní stav pacienta vyžaduje neodkladnou/akutní péči poskytovatele lůžkové péče v oboru infekční lékařství v kraji/regionu, neprodleně požádá ZOS ZZS Kraje Vysočina o převoz pacienta do příslušného zdravotnického zařízení, přičemž **přednostně** jsou pacienti směřováni přímo na NB KIN. Tento postup předem projedná s KHSV.
7. Zajistí izolaci pacienta v dispozičně oddělené místnosti ZZ.
8. Provede opatření k zamezení příjmu dalších pacientů a vstupu dalších osob do části ZZ, ve které pobývá pacient s VNN.
9. Provede opatření k zamezení odchodu osob, které přišly pacientem do styku a k jejich izolaci do dalšího rozhodnutí KHS.
10. Nahlásí podezření na výskyt VNN na „krizové“ číslo KHSV (pracovník KHSV v pohotovosti).
11. Uposlechne pokynů pracovníka KHSV.
12. Zajistí další nezbytné ošetření a vyšetření pacienta.

Krajská hygienická stanice (KHSV)

1. Aktivuje síly a prostředky KHSV potřebné k výjezdu do ZZ, které oznámilo mimořádnou událost. Zaměstnanci KHSV postupují podle vypracovaného interního postupu.
2. Informuje MZ o výjezdu k šetření výskytu VNN.

FÁZE 2

Časové vymezení: od 30 minut do 60 minut po stanovení podezření na VNN lékařem a jeho nahlášení.

Poskytovatel zdravotních služeb

Zajistí další potřebné ošetření/vyšetření pacienta a nezbytná opatření k zamezení šíření nákazy.

Krajská hygienická stanice

1. Informuje prostřednictvím OPIS HZS složky IZS (HZS, ZZS a PČR) o situaci. Účast složek IZS prozatím nevyžaduje.
2. Zajistí informování infektologa v kraji a dohodne se s ním na jeho příjezdu do ZZ.
3. Provede výjezd do ZZ.

Činnost dalších zainteresovaných subjektů mimo rámec Kraje Vysočina po obdržení hlášení KHSV ve fázi 2

Ministerstvo zdravotnictví ČR

1. Zajistí předání informací o mimořádné události SZÚ a NB KIN.
2. Zajistí prověření neveřejného informačního systému Světové zdravotnické organizace (*Event information site for IHR national focal points*) a Evropské komise (*Early warning and response system*) se zaměřením na epidemiologickou situaci ve výskytu infekčního onemocnění, které je předmětem mimořádné události.
3. Zajistí předání informací zjištěných postupem ad 2) na místně příslušnou KHS, NB KIN a SZÚ.

Státní zdravotní ústav

1. Prověří veřejné informační zdroje se zaměřením na epidemiologickou situaci ve výskytu infekčního onemocnění, které je předmětem mimořádné události.
2. Zajistí předání informací zjištěných postupem ad 1) MZ, KHS a NB KIN.

Nemocnice Na Bulovce, Klinika infekčních, parazitárních a tropických nemocí

Na základě konzultací s KHS případně s dotčeným ZZ doporučí konkrétní zdravotnické zařízení poskytovatele zdravotní péče, do kterého bude pacient s podezřením na VNN převezen.

FÁZE 3

Časové vymezení: od 60 minut do 24 hodin po stanovení podezření na VNN lékařem a jeho nahlášení.

Krajská hygienická stanice

1. Po příjezdu do ZZ zajistí, aby pracovníci KHS při vstupu do ohniska nákazy použili osobní ochranné prostředky splňující kritéria uvedená v příloze č. 3.
2. Provede epidemiologické šetření u pacienta s podezřením na VNN a dále u všech osob, které s ním přišly do kontaktu v souvislosti s jeho návštěvou v ZZ a v místě pobytu pacienta.

3. V případě nutnosti požádá podle § 34 zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, o společné řešení mimořádné události - vyžádá prostřednictvím OPIS HZS součinnost složek IZS (podáním žádosti písemnou formou – např. scan. dokument elektronicky, faxem).

4. Konzultuje diagnózu s infektologem.

5. Skutečnosti zjištěné epidemiologickým šetřením oznámí MZ.

6. V případě, že v dotčeném ZZ došlo k odběru vzorku biologického materiálu od pacienta s podezřením na VNN způsobem, který není v souladu se zásadami stanovenými v příloze č.4,

nahlásí neprodleně tuto skutečnost MZ a zajistí zabalení odebraných vzorků do vlastní transportní soupravy. Vzorky zabalené v souladu s požadavky, které jsou uvedeny v příloze 5,

předá podle instrukcí MZ k transportu dopravní zdravotní službě, nebo SMBT v případě, kdy tuto službu nebude moci zabezpečit jinak. Doplní *Hlášení při podezření na výskyt VNN v zdravotnickém zařízení* (příloha č 1) o dostupné údaje získané na základě epidemiologického šetření a ve spolupráci s dotčeným ZZ zajistí, aby kopie uvedeného hlášení byla v uzavřené obálce předána společně s vzorky subjektu zajišťujícímu transport vzorků do SZÚ. Na základě konzultace s MZ a NB rozhodne o druhu a rozsahu protiepidemických opatření; zejména se bude jednat o:

- rozhodnutí o přepravě pacienta s VNN do zdravotnického zařízení stanoveného poskytovatele zdravotních služeb podle doporučení NB KIN;
- stanovení druhu karanténního opatření u pacienta a jeho úzkých kontaktů;
- stanovení druhu a způsobu dezinfekce předmětů kontaminovaných v ZZ v přímém kontaktu s pacientem, kterou zajistí poskytovatel zdravotních služeb vlastními silami a prostředky, event. v součinnosti s HZS.

7. Ve spolupráci s HZS zajistí dezinfekci pracovníků KHS provádějících šetření.

8. Informuje hejtmana kraje prostřednictvím ředitele nebo vedoucího odboru protiepidemického o situaci, přijatých opatřeních a o výsledku vyhodnocení rizika dalšího šíření nákazy včetně stanoviska k možnosti vzniku krizové situace.

Poskytovatel zdravotních služeb

Na základě rozhodnutí KHSV vyžádá od ZOS ZZS přepravu pacienta k určenému poskytovateli zdravotních služeb.

Zdravotnická záchranná služba

1. Cestou ZOS ZZS informuje o převozu pacienta s podezřením na VNN určeného poskytovatele zdravotních služeb.

2. Zajistí převoz pacienta s podezřením na VNN k určenému poskytovateli zdravotních služeb, při kterém použije transportní ochranný prostředek (biovak) a osobní ochranné pomůcky v souladu s požadavky uvedenými v příloze 3.

3. Zajistí ve spolupráci s HZS dezinfekci členů výjezdové skupiny, biovaku a použitého dopravního prostředku po ukončení převozu.

Policie České republiky

1. Na vyžádání KHSV provede výjezd do ZZ, ve kterém došlo k výskytu mimořádné události.
2. Zamezení opuštění ZZ osobám, u kterých nelze vyloučit, že přišly do kontaktu s VNN a zamezí vstupu nepovolaných osob, a to až do příjezdu místně příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví, který rozhodne o dalším postupu.
3. Zajistí veřejný pořádek v ohnisku předpokládané nákazy.

Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina

V případě potřeby provede dekontaminaci osob a prostor v ohnisku VNN na základě žádosti KHSV.

Činnost dalších zainteresovaných subjektů mimo rámec Kraje Vysočina po obdržení hlášení KHSV ve fázi 3

Ministerstvo zdravotnictví ČR

1. *Zajistí předání informací o stavu řešení mimořádné události na NB KIN, SZÚ a OPIS MV-GŘ HZS ČR.*
2. *Zajistí vyhodnocení situace podle rozhodovacího nástroje platných Mezinárodních zdravotnických předpisů (MZP 2005), který je uveden v příloze 6.*
3. *Zajistí podle výsledku vyhodnocení situace postupem uvedeným v bodu 2 předání informace o výskytu VNN kontaktnímu místu Světové zdravotnické organizace pro MZP 2005.*
4. *Podle výsledku vyhodnocení situace informuje o výskytu VNN Evropskou komisí – DG SANCO a Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC), a to cestou systému rychlého varování EU (Early Warning and Response System).*
5. *Požádá OPIS MV-GŘ HZS o předání informace o kontaktní osobě MZ na Společné operační centrum Ministerstva obrany (SOC MO), a to v případě, že KHS požádá MZ o zajištění transportu vzorků biologického materiálu od pacienta s podezřením na VNN do SZÚ event. do zahraniční laboratoře, v případě, kdy tuto službu nebude moci zabezpečit jinak (nejedná se vyžádání plánované pomoci na vyžádání ani o vyžádání ostatní pomoci dle zákona o IZS).*

Státní zdravotní ústav

1. *V případě, že byly v ZZ odebrány vzorky biologického materiálu od pacienta za účelem objasnění původce VNN, u kterého se předpokládá, že pro jeho laboratorní průkaz jsou v ČR dostatečné diagnostické kapacity, SZÚ převezme vzorky od dopravní zdravotní služby nebo SMBT a zajistí jejich neprodlené vyšetření v příslušné laboratoři.*
2. *V případě, že byly v ZZ odebrány vzorky biologického materiálu od pacienta za účelem objasnění původce VNN, u kterého se předpokládá, že pro jeho laboratorní průkaz nemá ČR dostatečné diagnostické kapacity (virus varioly a viry Ebola, Lassa, Marburg, Nipaha Hendra), SZÚ převezme vzorky od dopravní zdravotní služby nebo SMBT a informuje smluvně sjednanou laboratoř v zahraničí o přepravě vzorku k dalšímu vyšetření.*
3. *Zajistí, aby při balení vzorků před transportem do zahraničí bylo postupováno podle přílohy 5 (Postup při odběrech, balení a pořizování průvodní dokumentace u vzorků biologického materiálu od pacienta s podezřením na vysoce nakažlivou nemoc před transportem k laboratornímu vyšetření v zahraničí).*

4. *Zajistí, aby při transportu vzorků biologického materiálu do zahraničí bylo postupováno podle přílohy 8 (Postup při transportu vzorků biologického materiálu k laboratornímu vyšetření na průkaz původců vysoce nakažlivých nemocí v zahraniční laboratoři). 5. Informuje neprodleně o průběžném a konečném výsledku laboratorních vyšetření vzorků biologického materiálu od osob podezřelých z nákazy původci VNN MZ, NB KIN a místně příslušný OOVZ.*

Ministerstvo obrany

1. *Prostřednictvím SOC MO zajistí na základě žádosti MZ předané cestou OPIS MV-GŘ HZS ČR, vyrozumění a výjezd SMBT do příslušného ZZ a přepravu biologického materiálu do SZÚ popř. do zahraničí.*
2. *Při vyčerpání kapacit pro zajištění izolace osob podezřelých z onemocnění /nemocných VNN, poskytne při vyhlášení krizového stavu a v souladu s právními předpisy vztahujícími se k poskytování zdravotní péče, lůžkovou kapacitu Centra biologické ochrany v Těchoníně.*

FÁZE 4

Časové vymezení: 24 hodin a déle od stanovení podezření na VNN lékařem a jeho nahlášení.

Krajská hygienická stanice

Na základě epidemiologického šetření a výsledků laboratorních vyšetření rozhodne o ukončení karanténních opatření.

Činnost dalších zainteresovaných subjektů mimo rámec Kraje Vysočina po obdržení hlášení KHSV ve fázi 4

Ministerstvo zdravotnictví ČR

V případě, že izolační kapacity v ČR pro daný druh VNN a/nebo vzhledem k počtu nemocných s VNN nepostačují, kontaktuje Federální ministerstvo zdravotnictví Spolkové republiky Německo za účelem možnosti zajištění hospitalizace v Institutu tropické medicíny Bernarda Nocha v Hamburgu, jehož kontaktní údaje jsou uvedeny v příloze 7.

Poznámka: Základní klinicko-epidemiologické charakteristiky vybraných VNN jsou uvedeny v příloze 9.

Ministerstvo obrany

Při vyčerpání kapacit pro zajištění izolace osob podezřelých z onemocnění /nemocných VNN, poskytne při vyhlášení krizového stavu a v souladu s právními předpisy vztahujícími se k poskytování zdravotní péče, lůžkovou kapacitu Centra biologické ochrany v Těchoníně.

Seznam použitých zkratk

AČR	Armáda České republiky
ECDC	Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR
HZS	Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina
IZS	Integrovaný záchranný systém

KHSV	Krajská hygienická stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví ČR
MZP (2005)	Mezinárodní zdravotnické předpisy (z r. 2005)
NB KIN	Nemocnice Na Bulovce, Klinika infekčních, parazitárních a tropických nemocí
OOPP	osobní ochranné pracovní pomůcky
OPIS HZS	Operační a informační středisko HZS Kraje Vysočina
OPIS MV – GŘ HZS	Operační a informační středisko MV GŘ HZS ČR
SMBT	Speciální mobilní biologický tým AČR
SOC MO	Společné operační centrum MO
SZÚ	Státní zdravotní ústav Praha
VNN	vysoce nakažlivé nemoci

Součástí směrnice jsou přílohy č. 1 až 11.

Tato směrnice vznikla ve spolupráci s KÚ Kraje Vysočina, odborem zdravotnictví, BRK, ZZS KV, HZS KV, Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina a primářem MUDr. Josefem Škarkem.

Schválil dne 15.08.2014

MUDr. Jan Říha
ředitel Krajské hygienické stanice
Kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě